

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.10.2019, sp. zn. 5 Tdo 588/2019, ECLI:CZ:NS:2019:5.TDO.588.2019.1

Číslo: 36/2020

Právní věta: Ustanovení § 114 odst. 2 tr. zákoníku výslovně nestanoví, z jakého právního titulu jedná pachatel, který je fyzickou osobou, jménem právnické osoby v případě, kdy se ke spáchání určitého trestného činu vyžaduje konkrétní nebo speciální subjekt. Podle citovaného ustanovení není nutný určitý, formálně dokonalý právní titul, na jehož základě by fyzická osoba byla oprávněna jednat jménem právnické osoby, a nerozlišuje se zde ani mezi zákonným zastoupením (např. statutárním orgánem) právnické osoby a jejím zastoupením smluvním, jakým je např. udělení plné moci statutárním orgánem, udělení prokury, pověření zaměstnance, sjednání smlouvy o obchodním zastoupení či jiné smlouvy příkazního typu apod. Proto závisí na posouzení všech okolností každého případu, zda a nakolik určitá fyzická osoba, která neměla specifický, formálně dokonalý právní titul k jednání jménem právnické osoby, takto skutečně jednala se všemi důsledky z toho plynoucími pro právnickou osobu a zda ji reálně zavazovala, či nikoli.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.10.2019

Spisová značka: 5 Tdo 588/2019

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Jednání za právnickou osobu, Konkrétní subjekt, Speciální subjekt

Předpisy: § 114 odst. 2 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud z podnětu dovolání obviněných J. H. a M. K. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil ohledně nich a za použití § 265k odst. 2 a § 261 tr. ř. i ohledně obviněného P. T. jednak usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 1. 2019, sp. zn. 10 To 170/2018, a to v celém rozsahu, a jednak rozsudek Okresního soudu v Náchodě ze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 11 T 103/2013, a to v rozsahu, v němž byli obvinění uznáni vinnými přečinem poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, byl jim za to uložen trest a bylo rozhodnuto o nárocích poškozených na náhradu škody. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. byla zrušena také další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud přikázal Okresnímu soudu v Náchodě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Obvinění J. H. a M. K. byli původně rozsudkem Okresního soudu v Náchodě ze dne 28. 8. 2014, sp. zn. 11 T 103/2013, pod bodem I. výroku o vině uznání vinnými pokusem zločinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 1 alinea 3, odst. 4 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a pod bodem II. výroku o vině pokusem zločinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 21 odst. 1 a § 254 odst. 2 alinea 1, odst. 4 tr. zákoníku. Za to byl obviněnému J. H. uložen podle § 254 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání 2 roků a 6 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 let. Obviněnému M. K. byl za tyto zločiny a za přečin krádeže podle § 205 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, kterým byl uznán vinným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. 9 T 10/2013, jenž nabyt právní moci ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 61 To 167/2014, uložen podle § 254 odst. 4 tr. zákoníku za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 roků, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 5 let. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl zároveň zrušen výrok o trestu v rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. 9 T 10/2013, který nabyt právní moci ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 61 To 167/2014, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Tímto rozsudkem bylo rozhodnuto i o vině obviněného P. T.

2. Proti zmíněnému rozsudku Okresního soudu v Náchodě ze dne 28. 8. 2014, sp. zn. 11 T 103/2013, podali obvinění J. H. a M. K. odvolání, o nichž rozhodl Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 19. 2. 2015, sp. zn. 10 To 358/2014, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu ohledně obou obviněných a podle § 261 tr. ř. i ohledně obviněného P. T., a podle § 259 odst. 1 tr. ř. byla věc vrácena Okresnímu soudu v Náchodě k novému projednání a rozhodnutí.

3. Rozsudkem Okresního soudu v Náchodě ze dne 18. 12. 2015, sp. zn. 11 T 103/2013, byli oba obvinění uznání vinnými pod bodem I. výroku o vině pokusem zločinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 21 odst. 1 a § 254 odst. 1 alinea 3, odst. 4 tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku, a pod bodem II. výroku o vině pokusem zločinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 21 odst. 1 a § 254 odst. 2 alinea 1, odst. 4 tr. zákoníku. Za to byl obviněnému J. H. uložen podle § 254 odst. 1 tr. zákoníku úhrnný trest odnětí svobody v trvání 2 roků a 6 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 4 roků. Obviněnému M. K. byl uložen podle § 254 odst. 4 a § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 roků, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 4 roků. Zároveň byl podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku zrušen výrok o trestu v rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. 9 T 10/2013, který nabyt právní moci ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 61 To 167/2014, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Tímto rozsudkem bylo rozhodnuto i o vině obviněného P. T. Poškození byli podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázáni se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

4. Proti uvedenému odsuzujícímu rozsudku podali obvinění J. H. a M. K. a poškozená obchodní společnost T. odvolání, která Krajský soud v Hradci Králové svým usnesením ze dne 16. 6. 2016, sp. zn. 10 To 102/2016, podle § 256 tr. ř. zamítl.

5. Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal obviněný J. H. dovolání, o kterém rozhodl Nejvyšší soud usnesením ze dne 29. 3. 2017, sp. zn. [5 Tdo 1425/2016](#), tak, že posledně citovaná rozhodnutí soudu prvního i druhého stupně (viz body 3. a 4. tohoto usnesení) podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil jak

ohledně obviněného J. H., tak za použití § 265k odst. 2 a § 261 tr. ř. i ohledně obviněných M. K. a P. T., dále zrušil podle § 265k odst. 2 tr. ř. i rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a podle § 265l odst. 1 tr. ř. se závazným právním názorem (ve smyslu § 265s odst. 1 tr. ř.) přikázal věc k novému projednání a rozhodnutí soudu prvního stupně.

6. Následným rozsudkem Okresního soudu v Náchodě ze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 11 T 103/2013 (dále ve zkratce jen „rozsudek soudu prvního stupně“), byli obvinění J. H., M. K. a P. T. uznáni vinnými přečinem poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, spáchaným ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku. Za to byl obviněnému J. H. uložen podle § 222 odst. 3 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 roků a 6 měsíců. Obviněnému M. K. byl podle § 222 odst. 3 a § 43 odst. 2 tr. zákoníku uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 roků a 6 měsíců. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl zároveň zrušen výrok o trestu v rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 20. 3. 2014, sp. zn. 9 T 10/2013, který nabyl právní moci ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20. 5. 2014, sp. zn. 61 To 167/2014, jakož i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na tento výrok, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Poškození byli podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázáni se svými nároky na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Dále byli obvinění J. H., M. K. a P. T. podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěni obžaloby pro skutek, v němž byl spatřován přečin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 1 tr. zákoníku, spáchaný ve spolupachatelství podle § 23 tr. zákoníku.

7. Uvedeného trestného činu poškození věřitele podle posledně citovaného rozsudku soudu prvního stupně (viz bod 6. tohoto usnesení) se dopustili obvinění J. H., M. K. a P. T. společně následujícím způsobem v rámci vystupování za obchodní společnost I., a. s., se sídlem v XY (dále jen „obchodní společnost I.“): obviněný J. H. v pozici činného předsedy představenstva obchodní společnosti I. a od 8. 9. 2011 v pozici zaměstnance fakticky podílejícího se na činnosti uvedené obchodní společnosti, obviněný P. T. jako osoba za úplatu využívaná dalšími osobami k formálnímu obsazování a vykazování v pozicích v majetkové a organizační struktuře původními představiteli nechtěných, převážně zadlužených obchodních korporací, a obviněný M. K. jako zprostředkovatel využívající obviněného P. T. a podílející se na jeho nominování do struktur výše zmíněných obchodních korporací, ve druhé polovině roku 2011 v XY v době, kdy obchodní společnost I. z titulu obchodních aktivit realizovaných do dne 8. 9. 2011 evidovala vůči věřitelům, a to konkrétně vyjmenovaným obchodním společnostem a dalším podnikatelským subjektům, splatné závazky (dluhy) ve výši 19 552 290,41 Kč, fakticky ukončili činnost obchodní společnosti I. realizací formálních změn v podobě prodeje jejích akcií akcionáři, odvoláním stávajících členů statutárního orgánu této obchodní společnosti a současnou nominací obviněného P. T. jako jediného člena představenstva společnosti. Přitom v souvislosti se záměrem vyhnout se alespoň částečnému uspokojení splatných pohledávek věřitelů obchodní společnosti I. z jejího majetku vedli jednání se zájemcem o postoupení pohledávek a na základě smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 9. 9. 2011 č. PP 99-28/2011 byla postoupena pohledávka obchodní společnosti I. vůči podnikatelskému subjektu vystupujícímu pod jménem „J. L.“, se sídlem v XY, ve výši 4 456 667,90 Kč postupníkovi – obchodní společnosti F. se sídlem v XY, zastoupené jejím jednatelem M. K., za kupní cenu ve výši 700 000 Kč, kterému dlužník – obchodní společnost I. na základě dohody o smíru ze dne 7. 3. 2012 vyplatil částku ve výši 5 000 000 Kč, a dne 9. 9. 2011 byla postoupena pohledávka obchodní společnosti I. vůči obchodní společnosti S. se sídlem XY, v celkové výši 121 163 Kč postupníkovi – obchodní společnosti F. za nezjištěnou kupní cenu, jemuž dlužník – obchodní společnost I. vyplatil z tohoto titulu částku nejméně ve výši 81 163 Kč. Takto si odstraněním validních pohledávek obchodní společnosti bez jakéhokoliv přínosu pro tento subjekt obvinění počínali přesto, že závazky obchodní společnosti I. nebylo možno v celém

rozsahu vypořádat z jiného jejího majetku, neboť nedisponovala využitelnými aktivy v tomto rozsahu, v důsledku čehož umožnili na úkor věřitelů obchodní společnosti I. získat obchodní společnosti F. částku v celkové výši 4 537 830,90 Kč.

8. Proti shora uvedenému odsuzujícímu rozsudku podali obvinění J. H. a M. K. odvolání, o nichž rozhodl Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 31. 1. 2019, sp. zn. 10 To 170/2018 (dále zpravidla jen „usnesení odvolacího soudu“ či „napadené rozhodnutí“), tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání obviněných

a) Dovolání obviněného J. H.

9. Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Hradci Králové podal obviněný J. H. prostřednictvím svého obhájce dovolání, a to z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř. V dovolání se obviněný domáhal přezkumu posledních rozhodnutí soudů prvního i druhého stupně (viz body 6. až 8. tohoto usnesení), neboť podle něj spočívají na nesprávném právním posouzení skutku. Obviněný nejprve stručně zrekapituloval dosavadní průběh řízení. Namítl, že soudy nižších stupňů nesprávně užily ustanovení § 114 odst. 2 tr. zákoníku a § 15 tr. zákoníku. Obviněný dále setrval na své dosavadní obhajobě, podle které k „prodeji“ obchodní společnosti I. v roce 2011 přistoupil vzhledem ke svému věku, zdravotnímu stavu a pokračující hospodářské krizi. Podle něj šlo o fungující obchodní společnost s rozsáhlým majetkem a toto tvrzení nebylo žádným důkazem vyvráceno. Označil popis skutku za nesrozumitelný a nesmyslný a nesouhlasil se závěrem soudu, že společné jednání pachatelů bylo vedeno jedním společným záměrem, a to vyhnout se plnění závazků obchodní společnosti I. Za vyloučené považoval vedle tohoto společného záměru i umožnění jakéhokoliv majetkového prospěchu třetí osobě – „kupci“ pohledávky. Zdůraznil, že např. pohledávka za J. L. byla již několik let předmětem soudního sporu. Navíc bylo postoupeno několik pohledávek, nejenom dvě zmíněné v posledním rozsudku soudu prvního stupně, a kupní cenu vždy inkasoval statutární orgán obchodní společnosti, nikoliv obvinění společně. Účast dovolatele byla prokázána pouze v případě prodeje akcií, jednostranného odstoupení z funkce předsedy představenstva a předání dokumentace obchodní společnosti. Tento obviněný poukázal také na to, že nikdy nejednal svým jménem za obchodní společnost a jeho jednání za obchodní společnost nebylo prokázáno žádným důkazem. Obviněný také nesouhlasil s nesprávným užitím ustanovení § 114 odst. 2 tr. zákoníku s odkazem odvolacího soudu na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2016, sp. zn. [5 Tdo 913/2016](#), podle kterého nebyl nutný formálně dokonalý právní titul, na základě něhož by fyzická osoba byla oprávněna jednat za právnickou osobu. Podle názoru obviněného to svědčí o nepochopení obsahu jeho podané námitky, která směřovala k tomu, že vůbec nejednal za obchodní společnost, neboť neměl žádné pověření a zájem jednat za společnost, ani neměl zájem na poškození věřitelů této obchodní společnosti. Povinnost jednat mělo nové vedení a nový „majitel“ obchodní společnosti. Dovolatel neměl ani zájem na tom, aby pro něj v podstatě neznámá obchodní společnost získala majetkový prospěch, a nebyl motivován ani snahou o získání peněz z prodeje pohledávek. Konstatoval, že citované rozhodnutí Nejvyššího soudu (sp. zn. [5 Tdo 913/2016](#)) se týkalo pachatele, který podle shromážděných důkazů měl rozhodující vliv na obchodní společnost, ačkoliv v ní neměl žádné formální postavení, přesto za ni fakticky jednal. Obviněný namítl, že on sám nejednal za obchodní společnost I., neboť s obviněným P. T. se seznámil až v okamžiku jeho uvedení do funkce, do té doby se nikdy nesetkali. Také další část skutku, tedy jednání o uzavření smluv o postoupení pohledávek, jejich podpis a následná realizace proběhly zcela bez účasti obviněného a o tomto jednání nebyl předložen jediný důkaz, stejně tak nebylo prokázáno, že by sám obviněný vedl jakákoliv konkrétní jednání zavazující obchodní společnost, uzavíral jakékoliv smlouvy, inkasoval plnění ze smluv nebo dával jakékoliv pokyny dalším osobám jednajícím za společnost. Podle něj nedostatek důkazů nelze napravit ani úvahami o účastenství ve smyslu § 24 odst. 1 tr. zákoníku.

10. Obviněný dále vytkl, že nebyla naplněna subjektivní stránka trestného činu, za který byl odsouzen, a odvolací soud se touto jeho námitkou vůbec nezabýval. Zopakoval svou verzi o prodeji slábnoucí obchodní společnosti pro její oživení. Nelze mu vytýkat ani nedostatečnou opatrnost při výběru nového „majitele“ obchodní společnosti, ani to, že v okamžiku prodeje akcií věděl, že následným chováním dalších osob by mohlo dojít k porušení zákonem chráněného zájmu, a s takovým porušením byl srozuměn nebo smířen. Podle obviněného nebyly naplněny všechny znaky skutkové podstaty, a to včetně zavinění.

11. Odvolací soud proto neměl zamítnout jeho odvolání, neboť rozsudek soudu prvního stupně byl vadný. Z uvedených důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení odvolacího soudu, jakož i předcházející rozsudek soudu prvního stupně a všechna další rozhodnutí navazující na tato rozhodnutí a aby přikázal soudu prvního stupně znovu věc projednat a rozhodnout.

b) Dovolání obviněného M. K.

12. Proti poslednímu usnesení odvolacího soudu podal prostřednictvím svého obhájce dovolání také obviněný M. K., a to z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř. Podle něj rozhodnutí soudů nižších stupňů spočívají na nesprávném právním posouzení nebo na jiném nesprávném hmotněprávním posouzení, které se týkalo zejména toho, že z rozhodnutí soudu prvního stupně nijak nevyplývalo, jak se měl obviněný podílet na postoupení pohledávek. Podle obviněného soud náležitě neodůvodnil závěr, že mohl být spolupachatelem daného trestného činu vyžadujícího konkrétní subjekt, a také neodůvodnil naplnění znaků subjektivní stránky skutkové podstaty trestného činu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. Z rozsudku soudu prvního stupně podle obviněného nebyla patrná jeho role jako spolupachatele daného trestného činu, stejně tak není zřejmé, kdo měl získat z trestného činu prospěch. Podle tohoto dovolatele nebyla naplněna objektivní stránka skutkové podstaty daného trestného činu. Z rozhodnutí totiž není patrné, jakým způsobem měl dovolatel využívat obviněného P. T. v souvislosti s postoupením pohledávek. Obviněný na základě svého vlastního hodnocení důkazů dovodil, že z provedeného dokazování nevyplývalo, že by dovolatel byl po nominování obviněného P. T. do pozice statutárního orgánu obchodní společnosti I. v jakémkoli kontaktu s tímto obviněným. Z provedených důkazů rovněž není patrné, že by se dovolatel jakkoli účastnil jednání s obchodní společností F. o postoupení pohledávky, a jakákoliv jeho účast nevyplývala ani z opakovaného výslechu svědka M. K., jednatele obchodní společnosti F. Ve skutkové větě rozsudku ani v jeho odůvodnění soud prvního stupně neuvedl, jakým způsobem měl obviněný jako zprostředkovatel v souvislosti s postoupením pohledávek využívat obviněného P. T. Nebylo proto prokázáno, že by jednání tohoto dovolatele mělo jakoukoliv spojitost s postoupením pohledávek. V této souvislosti připomenul zásadu in dubio pro reo a odkázal na judikaturu Ústavního soudu týkající se presumpce nevin.

13. V další části svého dovolání obviněný M. K. zdůraznil, že skutkovou podstatu trestného činu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 tr. zákoníku může naplnit pouze tzv. konkrétní subjekt, a odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu vydaná pod sp. zn. [5 Tdo 913/2016](#) a sp. zn. [5 Tdo 440/2007](#). Obviněný konstatoval, že podle svědeckých výpovědí jednal za obchodní společnost pouze obviněný J. H. Z těchto výpovědí však nevyplývalo, že by se na jejím řízení fakticky podílel tento dovolatel a že by za ni fakticky jednal. Dále zopakoval svou argumentaci, podle níž nelze dovodit, že by v souvislosti s postoupením pohledávek jakkoli vystupoval či jednal za obchodní společnost I. Podle obviněného argumentace a odkaz odvolacího soudu na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2016, sp. zn. [5 Tdo 913/2016](#), nejsou relevantní, protože obviněný neměl postavení statutárního orgánu obchodní společnosti I. a ani nijak fakticky nevystupoval za tuto společnost. Byl s ní spjat pouze v tom smyslu, že byl jediným akcionářem obchodní společnosti S., která byla jedinou akcionářkou obchodní společnosti I. Z toho vyplývá, že nesprávným užitím citovaného rozhodnutí odvolací soud chybně určil, že obviněný mohl být spolupachatelem trestného činu.

14. Dovolatel také namítl, že nebyla naplněna subjektivní stránka skutkové podstaty daného trestného činu, za který byl odsouzen, a soudy nižších stupňů neuvedly, jakým způsobem měl obviněný využívat spoluobviněného P. T., zejména jde-li o postoupení pohledávek. Ze žádného důkazu podle něj nevyplynulo, že by se měl účastnit jednání o postoupení pohledávek. Soud prvního stupně také nesprávně dovodil, že muselo být v zájmu dovolatele, aby měl určité finanční výhody z učiněných kroků. Pohledávky postoupili obvinění J. H. a P. T. ještě před tím, než se dovolatel stačil jako jediný akcionář obchodní společnosti S. zorientovat v nepřehledné majetkové situaci obchodní společnosti I. Dále obviněný namítl, že z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně nevyplynulo, jak měli mít spoluobvinění rozděleny role při postoupení pohledávek, zcela chybí odůvodnění odpovědnosti obviněného ve vztahu k zisku značného prospěchu podmiňujícího použití vyšší trestní sazby, který je třeba posoudit u každého z obviněných samostatně. Podle obviněného nebylo zjištěno, pro koho byl tento prospěch získán, a statisícové částky, které měl za úplatný převod pohledávek převzít obviněný P. T., nebyly zaznamenány v účetnictví obchodní společnosti I., avšak nebylo zjištěno, zda nebyly úplně či částečně použity v její prospěch. Obviněný též namítl nerespektování zásady subsidiarity trestní represe a uvedl, že použití ustanovení § 12 odst. 2 tr. zákoníku bylo třeba uvážit z hlediska možnosti uplatnění prostředku ochrany věřitelů podle jiných právních předpisů, ale i z hlediska společenské škodlivosti jednání samotného obviněného. Proto podle něj odvolací soud neměl zamítnout jeho odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně.

15. Obviněný M. K. tedy navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil usnesení odvolacího soudu napadené dovoláním a jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně, a to ve výroku o vině a výroku o trestu, a aby Nejvyšší soud sám rozhodl ve věci rozsudkem tak, že obviněného zproští obžaloby.

III.

Vyjádření k dovoláním

16. K dovoláním obou obviněných se vyjádřil nejvyšší státní zástupce prostřednictvím státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství.

17. K dovolání obviněného J. H. konstatoval, že jeho námitky nevycházejí ze skutkových zjištění učiněných soudy nižších stupňů a neodpovídají formálně deklarovanému dovolacímu důvodu, neboť takovými námitkami se obviněný domáhal zásadní změny skutkových zjištění. Státní zástupce rovněž odmítl námitky týkající se nesprávného popisu skutku, neboť i ty jsou do značné míry založeny na výše uvedené vlastní skutkové verzi dovolatele. Obviněný pouze opakoval tvrzení o tom, že je prokázána pouze jeho účast na úkonech směřujících k ukončení jeho činnosti v obchodní společnosti I., že po prodeji akcií již nejednal za tuto obchodní společnost, zpochybňoval i dílčí skutková zjištění o dobytosti pohledávky za J. L. Ze skutkových zjištění uvedených v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně podle státního zástupce nepochybně vyplývá osobní účast obviněného J. H. na vlastních jednáních o postoupení pohledávek, toto jednání představuje těžiště spáchané trestné činnosti. Dále státní zástupce konstatoval, že popis skutku je značně obsáhlý a obsahuje i okolnosti, které by samy o sobě nenaplněly skutkovou podstatu přečinu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, tedy změny ve vlastnictví akcií a v obsazení orgánů obchodní společnosti I. Státní zástupce neakceptoval jak námitky týkající se užití ustanovení § 114 odst. 2 tr. zákoníku, neboť argumentace obviněného spočívala v úplném odmítnutí skutkových zjištění, na kterých bylo toto užití založeno, tak i námitky ohledně subjektivní stránky trestného činu. Vzhledem k výše uvedenému státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl dovolání obviněného J. H., neboť bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v ustanovení § 265b tr. ř.

18. Pokud jde o dovolání obviněného M. K., podle státního zástupce se ve své argumentaci opakovaně uchyluje k vlastním skutkovým hodnocením a k tvrzením o tom, jaké skutečnosti vyplývají, resp. nevyplynávají z provedeného dokazování. Některé jeho námitky však státní zástupce

považuje za částečně důvodné i ve světle těch skutkových zjištění, která vyplývají ze soudních rozhodnutí. Šlo především o námitky týkající se náležitosti speciálního subjektu trestného činu podle § 222 tr. zákoníku. Z pouhého postavení obviněného jako osoby fakticky vystupující za obchodní společnost S., která byla jediným společníkem obchodní společnosti E. (nyní v likvidaci), jež zase byla jediným akcionářem obchodní společnosti I. (viz odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně), nelze podle státního zástupce dovodit, že by obviněný byl osobou, která jednala za obchodní společnost I. Na rozdíl od obviněného J. H. ze skutkových zjištění ani nevyplývá, že by tento dovolatel fakticky řídil obchodní společnost I. (např. podle svědkyně J. S. ho ve společnosti nikdo neznal). Skutečnost, že za obchodní společnost fakticky jednal pouze obviněný J. H., vyplývala i z dalších výpovědí zmíněných v rozsudku soudu prvního stupně. Podle státního zástupce tedy na obviněného J. H. nebylo možno vztáhnout závěry výše citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci vedené pod sp. zn. [5 Tdo 913/2016](#). Státní zástupce má za to, že obviněný M. K. nesplňoval formální náležitosti subjektu trestného činu podle § 222 tr. zákoníku a z tohoto důvodu nemohl být jeho spolupachatelem (§ 114 odst. 1 tr. zákoníku), ale mohl být nanejvýš účastníkem na něm podle § 114 odst. 3 tr. zákoníku. Z tohoto důvodu státní zástupce přisvědčil obviněnému, že v soudních rozhodnutích nebyla přesvědčivě vymezena jeho účast na vlastním jednání o postoupení pohledávek, neboť ve skutkové větě je zmíněn především podíl obviněného na nominování obviněného P. T. do struktur obchodních korporací zúčastněných na věci. Následně bylo sice uvedeno, že obvinění, tedy zřejmě všichni obvinění, „vedli jednání se zájemcem o postoupení pohledávek“, v odůvodnění rozhodnutí však nebyla účast obviněného M. K. nijak specifikována. Státní zástupce uzavřel, že vzhledem k výše uvedenému mělo být jednání obviněného posouzeno jako účastenství ve formě pomoci k trestnému činu poškození věřitele podle § 24 odst. 1 písm. c) a § 222 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku.

19. Další námitky obviněného uvedené v dovolání shledal státní zástupce nedůvodnými. Šlo především o námitku chybějícího zavinění a o námitku, že nebylo zřejmé, kdo měl získat z činu prospěch. Ze skutkových zjištění je zcela zřejmé, že značný prospěch získala obchodní společnost F., které byla pohledávka za J. L. postoupena za zlomek její hodnoty. Jako nedůvodnou odmítl státní zástupce námitku týkající se subsidiarity trestní represe, neboť ji obviněný uplatnil poněkud rozporně a v jeho případě nebyly dány žádné výjimečné okolnosti, pro které by jednání obviněného vykazovalo výrazně nižší stupeň společenské škodlivosti než jiné případy vyvádění majetku ze zadlužených podnikatelských subjektů, při kterých je využíváno tzv. bílých koní dosazených na pozice statutárních orgánů takových společností.

20. Státní zástupce sice považuje dovolání obviněného M. K. za částečně důvodné s ohledem na chybně určenou formu trestné součinnosti (účastenství v širším smyslu), na druhé straně se ovšem na trestní odpovědnost a trestnost účastníka zásadně užije ustanovení o trestní odpovědnosti a trestnosti pachatele podle § 24 odst. 2 tr. zákoníku, takže obviněný by i tak byl ohrožen stejnou sazbou trestu odnětí svobody. Změna právní kvalifikace v naznačeném směru by však podle státního zástupce nemohla vést k uložení trestu výrazně mírnějšího a neměla by výraznější praktický dopad na postavení obviněného. Odlišení účastenství a pachatelství na trestném činu není ani právní otázkou, která by vyžadovala dalšího judikatorního rozhodnutí dovolacího soudu.

21. Z výše uvedených důvodů proto státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř. odmítl dovolání obviněného M. K., protože je zcela zřejmé, že projednání dovolání by nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného a otázka, která má být z podnětu dovolání řešena, není po právní stránce zásadního významu.

IV.

Posouzení důvodnosti dovolání obviněných

22. Nejvyšší soud po zjištění, že jsou splněny všechny formální podmínky pro konání dovolacího

řízení, dospěl mimo jiné k následujícím závěrům.

23. Obvinění J. H. i M. K. uplatnili ve svých dovoláních dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř. Z převážné části však vznášeli námitky, které skutečně neodpovídaly těmto důvodům, jak upozorňoval ve svém vyjádření i státní zástupce, neboť brojili především proti skutkovým zjištěním soudů nižších stupňů a zpochybňovali jimi provedené hodnocení důkazů, na jejichž základě soudy ustálily skutkový děj popsáný ve výroku rozsudku soudu prvního stupně. Jakkoliv by bylo možno s řadou jimi vznášených námitek souhlasit (včetně nepřehlednosti a nepřesnosti skutkové věty výrokové části rozsudku soudu prvního stupně), takové námitky by samy o sobě nebyly důvodem pro kasační zásah Nejvyššího soudu.

24. Obvinění však zpochybňovali též to, že by skutková zjištění učiněná soudy nižších stupňů a shrnutá ve skutkové větě výrokové části rozsudku soudu prvního stupně naplňovala znaky přečinu poškození věřitele podle § 222 odst. 1, 3 tr. zákoníku. V tomto směru (byť z poněkud jiných důvodů, než dovolatelé uváděli) je třeba jim dát za pravdu, jak bude rozvedeno níže.

25. Především je třeba na úvod upozornit, že po prvním kasačním zásahu Nejvyššího soudu došlo ke změně právní kvalifikace skutku, který je nyní obviněným kladen za vinu. Původně byli obvinění stíháni a obžalováni, resp. soudy nižších stupňů dokonce i pravomocně odsouzeni, pro jednočinný souběh přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 1 alinea 3, odst. 4 tr. zákoníku a přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 1, odst. 4 tr. zákoníku. Po kasačním zásahu Nejvyššího soudu, v němž byly soudy nižších stupňů upozorněny, že takový jednočinný souběh zřejmě nebude přicházet v úvahu (viz též mezitím publikované rozhodnutí pod č. 47/2019 Sb. rozh. tr.), naopak byl by možný vícečinný souběh těchto trestných činů, ovšem zároveň není sám o sobě nepravdivým údajem zapisovaným do obchodního rejstříku, je-li do orgánů obchodní společnosti nominován tzv. bílý kůň. Z těchto důvodů správně soudy nižších stupňů rozdělily původní společný popis obou skutků a obviněné ohledně druhého skutku, v němž byl spatřován přečin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 2 alinea 1, odst. 4 tr. zákoníku, zprostily obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. Vůči tomuto výroku nebylo podáno ani odvolání a ani dovolání, v této části tak rozsudek soudu prvního stupně (ze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 11 T 103/2013) nabyl právní moci a nebylo do této jeho části zasaženo ani tímto kasačním rozhodnutím Nejvyššího soudu.

26. K zásadní změně ovšem došlo v pojetí skutku obsaženého původně pod bodem 1. výroku o vině, který obžaloba a následně i soudy nižších stupňů překvalifikovaly z přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 1 alinea 3, odst. 4 tr. zákoníku, na přečin poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku. Takový postup je možný (při splnění podmínky náležitého upozornění obviněného na možnost uvedené změny a umožnění uplatnění vlastní obhajoby), pokud jde stále o týž skutek. Pojmem skutek a jeho totožností se zabývá bohatá odborná literatura i judikatura, na něž lze odkázat. Soud musí mít po celou dobu řízení na paměti, o jaký skutek jde, neboť skutek musí zůstat totožný, popis skutku se ale může během řízení měnit. Trestní stíhání se vede pro skutek, a nikoli pro jeho popis, popisem skutku uvedeným v obžalobě (resp. v usnesení o zahájení trestního stíhání) ani jeho právní kvalifikací není soud vázán. Povinnost soudu rozhodnout o skutku uvedeném v obžalobě neznamena povinnost převzít z obžaloby (případně z usnesení o zahájení trestního stíhání) jeho popis.

27. V daném případě došlo k částečné změně popisu skutku, který byl zcela nově právně kvalifikován. Z původního ohrožovacího deliktu, jakým je (alespoň jde-li o základní skutkovou podstatu) přečin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 1 tr. zákoníku, byl skutek překvalifikován na poruchový delikt, a sice přečin poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku. V prvním případě šlo o trestný čin hospodářský, ve druhém o trestný čin majetkový, který bývá odbornou literaturou řazen mezi poškozovací trestné činy a bývá nazýván

deliktem úpadkovým (ač úpadek není jeho podmínkou). Je třeba též upozornit, že jednání pachatele u obou trestných činů jsou zcela odlišná, protože v prvním případě jde o chybné nakládání s účetnictvím (viz jednotlivé nečíslované odstavce v § 254 odst. 1 tr. zákoníku), ve druhém jde o zmaření uspokojení svého věřitele. Jednání je tak u obou trestných činů zcela odlišné (byť popis skutku v rozsudku soudu prvního stupně se ani v tomto příliš nezměnil). Pokud jde o následek, v prvním případě jde o ohrožení majetkových práv jiného (vedle ohrožení řádného vyměření daně) – viz k tomu § 254 odst. 1 in fine tr. zákoníku, v druhém případě jde o způsobení škody nikoli malé (případně i vyšší) na cizím majetku, a to právě zmařením uspokojení pohledávky věřitele (mezi nímž a škodou musí být též příčinná souvislost). Lze tak souhlasit se soudy nižších stupňů, že byla zachována částečná totožnost následku v daném případě, neboť ustanovení § 254 odst. 1 tr. zákoníku je v tomto směru širší, jde o ohrožovací delikt (kdy porucha teprve hrozí), zatímco ustanovení § 222 tr. zákoníku je užší (porucha již musí nastat, aby šlo o dokonáný trestný čin).

28. Jakkoliv obžaloba a soudy nižších stupňů dospěly sice ke správnému závěru o zachování totožnosti skutku i v případě, že skutek kladený obviněným v této věci za vinu bude právně kvalifikován jako zcela jiný trestný čin, neuvědomily si zřejmě dostatečně značné rozdíly mezi oběma trestnými činy, a to i v otázce následku, který právě jediný může nadále držet totožnost skutku. Tak se stalo, že požadavky kladené na právní kvalifikaci skutku jako trestného činu poškození věřitele soudy nepromítly dostatečně ani do popisu skutku, ani do právní věty, jež má vyjadřovat jednotlivé znaky daného trestného činu, který je ve skutku spatřován (k formulaci skutkové a následně právní věty viz zevrubně JELÍNEK, J., ŘÍHA, J., SOVÁK, Z. Rozhodnutí ve věcech trestních. 4. vydání. Praha: Leges, 2018, s. 179 a násl.). Ve skutkové větě tak zcela chybí vyjádření následku v podobě škody, která měla nastat na cizím majetku, a to jak stanovením její výše, tak i určením cizího majetku, k jehož škodě se obvinění měli dopustit daného jednání. Stejně tak tento znak není vyjádřen ani v právní větě ve výrokové části v rozsudku soudu prvního stupně, kde zcela chybí konstatování nezbytné pro naplnění již základní skutkové podstaty, a sice že obvinění „tím způsobili na cizím majetku škodu nikoli malou“.

29. Je třeba ovšem konstatovat, že obžaloba a ani soudy nižších stupňů této otázce vůbec nevěnovaly pozornost, nezabývaly se tím, jaká škoda měla vzniknout, a to vše při zohlednění bohaté odborné literatury i judikatury Nejvyššího soudu k této otázce – viz např. rozhodnutí pod č. 6/2005, č. 36/2007 a č. 43/2019 Sb. rozh. tr., dále např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 5. 2016, sp. zn. [5 Tdo 181/2016](#), případně i ze dne 31. 5. 2017, sp. zn. [5 Tdo 59/2017](#), ze dne 11. 4. 2018, sp. zn. [5 Tdo 876/2017](#), ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. [5 Tdo 32/2011](#) (ve vztahu k zavinění ke způsobení škody), sp. zn. [5 Tdo 214/2011](#) (ve vztahu k náležitému popisu skutku, jde-li o škodu, přičemž ve skutkové větě je třeba uvést popis takových okolností, z nichž vyplývá, kdo je poškozeným věřitelem dlužníka, jaká je výše jeho pohledávek vůči tomuto dlužníku a kolik by se mu mělo dostat při poměrném a rovnoměrném uspokojení pohledávek).

30. Jakkoliv tedy změna právní kvalifikace skutku z přečinu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 254 odst. 1 tr. zákoníku na přečin poškození věřitele podle § 222 odst. 1 tr. zákoníku je zásadně možná, pokud bude zachována totožnost skutku, tj. zejména byla-li jím ohrožena, resp. poškozena tatáž majetková práva týchž věřitelů, je třeba věnovat náležitou pozornost tomu, že oba dva trestné činy je možno naplnit za značně odlišných předpokladů, jimž musejí odpovídat zjištěné skutečnosti, které najdou odraz v popisu skutku ve výrokové části rozsudku a jež pak musejí odpovídat též zákonným znakům, jejichž naplnění je nezbytné pro posouzení takového skutku jako trestného činu, tj. musí se projevit též v náležité formulaci právní věty. Tomu ovšem soudy nižších stupňů nedostály, neboť ani popis skutku a ani formulace právní věty neobsahuje znak následku v podobě škody na cizím majetku v určité minimální výši, bez níž trestný čin poškození věřitele nemůže být spáchán.

31. Podobně důvodné se jeví výhrady obviněných v tom směru, že není vůbec zřejmé, jak soudy

nižších stupňů dospěly k závěru o výši prospěchu, který měli obvinění získat svým jednáním. Z popisu skutku a posléze z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně se podává, že obvinění v důsledku postoupení pohledávek měli na úkor věřitelů obchodní společnosti I. (zmíněných v popisu skutku ve výrokové části rozsudku) získat pro obchodní společnost F. částku ve výši 4 537 830,90 Kč. Byť zčásti soud prvního stupně vysvětloval, jak dospěl k této částce, v odůvodnění svého rozsudku, není takové vysvětlení ani uspokojivé a ani přesvědčivé, navíc svědčí neznalosti standardního výkladu pojmu prospěch, jak se podává v odborné literatuře i judikatuře. Především z odůvodnění vyplývá, že obchodní společnost I. mohla být schopna od dlužníka J. L. vymoci částku ve výši 4 456 667,90 Kč, aniž by bylo vysvětleno, jak k této částce soud prvního stupně dospěl (jen je poněkud nesrozumitelně uvedeno, že má jít o „hodnotu pohledávky“), a od obchodní společnosti S. částku ve výši 81 163 Kč, což má být stejná částka, jakou postupník – obchodní společnost F. jako nabyvatel pohledávky skutečně vymohl od dlužníka. Již v tom se projevuje určitý vnitřní rozpor, neboť v prvním případě u dlužníka J. L. nebylo rozhodující, kolik postupník skutečně vymohl (5 000 000 Kč), zatímco v druhém případě to bylo určující. Mimo jiné se soud prvního stupně v uvedené části odůvodnění rozsudku dopustil početní chyby, když namísto součtu zmíněných částek, který je ve skutečnosti 4 537 830,90 Kč (jak též uváděl ve výroku svého rozsudku), pracoval s údajem 4 537 837,90 Kč. Kromě toho, že vůbec přesvědčivě nevysvětlil, proč by se mělo vycházet při stanovení výše prospěchu obchodní společnosti F. právě z těchto částek, popřel i dosavadní judikaturu, podle níž se výše prospěchu získaného trestným činem vnímá jako tzv. čistý prospěch, tj. po oproštění od nákladů na jeho vynaložení, neboť má vyjadřovat skutečnou výši obohacení – viz k tomu zejména rozhodnutí pod č. 55/1996, č. 1/1999, č. 42/2005, č. 4/2009, č. 31/2009 a č. 41/2011 Sb. rozh. tr. V daném případě se touto otázkou obžaloba a ani soudy nižších stupňů vůbec nezabývaly a nezohledňovaly náklady tvrzeného obohacení obchodní společnosti F. na získání pohledávek. Přitom samy soudy dospěly k závěru, že postupník v prvním případě získal pohledávku za úplatu ve výši 700 000 Kč, ve druhém případě nebyly schopny určit tuto částku (pak ovšem nemohou určit ani výši prospěchu). Je třeba tak dát obviněným za pravdu, že výše prospěchu nebyla řádně zjištěna, nebyly ani opatřeny dostatečné podklady pro její určení, nadto nebyla při stanovení výše prospěchu respektována ani ustálená judikatura Nejvyššího soudu. I v tom lze spatřovat pochybení soudu prvního stupně i soudu druhého stupně.

32. Již shora uvedená pochybení jsou sama o sobě důvodem pro kasační zásah Nejvyššího soudu, neboť rozhodnutí soudů nižších stupňů nemohou pro tyto vady obstát.

33. Vzhledem ke zrušení rozhodnutí soudů nižších stupňů se jim tak znovu otevírá prostor, aby se důsledně zabývaly obhajobou obviněných a vypořádaly se důsledně s jejich argumentací. Především bude třeba se zabývat řádně rolí jednotlivých obviněných, jakou sehráli při tvrzeném poškození věřitelů (pokud to vůbec bude zjištěno), přičemž tato role může být značně jiná než role při tvrzeném nesprávném nakládání s účetnictvím, které jim původně bylo kladeno za vinu a na něž reagoval v předchozím kasačním rozhodnutí Nejvyšší soud. Zatím důvodně vyznívají výtky obviněného M. K., že nebyl v postavení dlužníka, jímž byla obchodní společnost I., a ani nebyl formálně oprávněn za ni jednat. Nejvyšší soud v tomto směru nijak neustupuje od své vlastní judikatury, a sice jmenovitě od usnesení ze dne 19. 10. 2016, sp. zn. [5 Tdo 913/2016](#). Podle tohoto rozhodnutí se trestného činu poškození věřitele podle § 222 odst. 1 tr. zákoníku nemůže dopustit tzv. extraneus, tj. osoba, která nepatří do úzkého okruhu možných pachatelů, ale mohla by být jen účastníkem podle § 24 odst. 1 tr. zákoníku (viz však alternativu podle § 222 odst. 2 tr. zákoníku). Postačí ovšem, že zvláštní postavení dlužníka má právnická osoba, jejímž jménem jedná fyzická osoba (tzv. jednání za jiného ve smyslu § 114 odst. 2 tr. zákoníku). Ustanovení § 114 odst. 2 tr. zákoníku však výslovně nestanoví, z jakého právního titulu má pachatel – fyzická osoba jednat jménem právnické osoby. Uvedené ustanovení totiž nevyžaduje nějaký konkrétní, formálně dokonalý právní titul, na jehož základě by fyzická osoba byla oprávněna jednat jménem právnické osoby, nerozlišuje ani mezi zákonným zastoupením (např. statutárním orgánem) a zastoupením smluvním, jakým je např. udělení plné moci statutárním

orgánem, udělení prokury, pověření zaměstnance, sjednání smlouvy o obchodním zastoupení či jiné smlouvy příkazního typu apod. Závisí to však na posouzení konkrétních okolností každého případu, zda a nakolik určitá fyzická osoba, která neměla specifický, formálně dokonalý právní titul, může jednat jménem právnické osoby, zda skutečně jednala za právnickou osobu se všemi z toho plynoucími důsledky pro takovou právnickou osobu, zda ji reálně zavazovala, či nikoli. V daném případě ovšem obviněný M. K. zcela důvodně zpochybňoval, že takovému závěru neodpovídá ani popis skutku a ani odůvodnění rozhodnutí soudů nižších stupňů. Proto je třeba znovu důsledně zvážit, zda tento obviněný je skutečně osobou, která reálně jednala jménem uvedené právnické osoby, a mohla tak být spolupachatelem posuzovaného pravého zvláštního deliktu v podobě poškození (svého) věřitele, anebo případně mohla být (za splnění všech zákonných podmínek) účastníkem na trestném činu jiného, jak ve svém vyjádření k dovolání uváděl státní zástupce. Tím vším se ovšem budou muset soudy nižších stupňů náležitě zabývat, dosavadní skutková zjištění jsou v tomto ohledu nedostatečná, a nelze tak nyní předvídat vyřešení této otázky, neboť ani skutkový stav není ustálený, aby Nejvyšší soud mohl dát jednoznačný právní názor, jak právně posoudit jednání obviněného M. K.

34. Je přitom zřejmé, že případná změna právní kvalifikace ze spolupachatelství na účastenství, a to navíc na jeho nejméně závažnou formu (pomoc), je významnou změnou pro obviněného, který jednak musí dostat možnost obrany v dalším řízení, jednak se promítá do celé řady dalších institutů. Především je tato změna významná při rozhodování o trestu, neboť (i při stejné trestní sazbě trestu odnětí svobody, jak zmiňoval státní zástupce) je zpravidla jiná povaha a závažnost činu pachatele a pomocníka, zohlední se pomocná vyměřovací pravidla – např. § 39 odst. 6 písm. b) tr. zákoníku, má význam pro případné rozhodování o náhradě škody, a to nejen přímo v adhezním řízení, ale i později pro civilní řízení při řešení míry viny, možnosti odpovídat za závazek společně a nerozdílně, či podílově atd. Ze všech uvedených důvodů proto ani nebylo možné odmítnout dovolání obviněného M. K. podle § 265i odst. 1 písm. f) tr. ř., jak navrhoval státní zástupce, ale bylo namístě zrušit rozhodnutí soudů nižších stupňů.

35. Z uvedeného je patrné, že je více důvodů pro zrušení rozhodnutí soudů nižších stupňů (jde-li o rozsudek soudu prvního stupně, pak jen v jeho odsuzující části), Nejvyššímu soudu proto nezbylo než zcela vyhovět dovoláním obou obviněných. Současně za použití tzv. beneficia cohaesionis bylo třeba zrušit tato rozhodnutí i ve prospěch obviněného P. T.

V.

Závěrečné shrnutí

36. Vzhledem ke všem shora zmíněným skutečnostem Nejvyšší soud vyhověl dovoláním obviněných J. H. a M. K. a podle § 265k odst. 1 tr. ř. za použití § 265k odst. 2 a § 261 tr. ř. i ohledně obviněného P. T. zrušil usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 1. 2019, sp. zn. 10 To 170/2018, v celém rozsahu a rozsudek Okresního soudu v Náchodě ze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 11 T 103/2013, jen v tom rozsahu, jímž byli obvinění uznáni vinnými přechinem poškození věřitele podle § 222 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zákoníku, byl jim za to uložen trest a bylo rozhodnuto o nárocích poškozených na náhradu škody. Ve zbývajícím rozsahu (tj. ve zprošťující části) zůstal tento rozsudek nedotčen. Zároveň Nejvyšší soud zrušil i všechna další rozhodnutí obsahově navazující na zrušená rozhodnutí, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Okresnímu soudu v Náchodě uložil, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

37. Bude na Okresním soudu v Náchodě, aby se znovu důsledně zabýval danou věcí, ve shora naznačeném směru a za součinnosti se státním zástupcem, jehož úkolem je tvrdit a prokazovat vinu obviněných, vyvodil po řádném vyhodnocení důkazů vyplývajících z provedených důkazních prostředků odůvodněné skutkové závěry, které pak bude muset náležitě právně kvalifikovat.